

Rapport

Datum: 22 augustus 2006
Rapportnummer: 2006/297

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat de gemeente De Ronde Venen het cliëntenplatform De Ronde Venen bijstandgerechtigden heeft geadviseerd haar geen zitting te laten nemen in dit platform.

Beoordeling

Bevindingen

1. Verzoekster ontving van de gemeente De Ronde Venen een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (Wwb) en werd bij het zoeken naar betaalde arbeid begeleid door een reïntegratiebureau.
2. In een oproep van november 2004 die de gemeente had gevoegd bij een uitkeringsspecificatie riep de voorzitter van het cliëntenplatform De Ronde Venen bijstandgerechtigden op zitting te nemen in dit platform. Het platform kwam circa één keer per maand bij elkaar in het gemeentehuis.
3. Nadat verzoekster bij het cliëntenplatform kenbaar had gemaakt dat zij zitting wou nemen in het platform, berichtte de voorzitter van het platform verzoekster op 20 januari 2005 dat er een keuze moest worden gemaakt uit vijf kandidaten, en dat de gemeente bij het maken van die keuze ook een rol speelde.
4. Verzoekster had inmiddels, op 21 december 2004, een klacht ingediend bij de gemeente over het reïntegratiebureau. Tijdens de klachtprocedure vroeg verzoekster in een brief van 24 januari 2005 de gemeente om opheldering over de rol van de gemeente bij het plaatsen van personen in het cliëntenplatform. Zij schreef de gemeente dat zij van de voorzitter had vernomen dat de gemeente hem had gezegd haar niet toe te laten, omdat ze een klacht had ingediend.
5. Ten aanzien van de rol van de gemeente bij het plaatsen van personen in het cliëntenplatform schreef het college van burgemeester en wethouders in zijn klachtafhandelingsbrief van 23 februari 2005 aan verzoekster dat het de bevoegdheid van het cliëntenplatform zelf was om leden te benoemen. De gemeente was geen lid. Wel was het gebruikelijk dat de voorzitter van het cliëntenplatform informeel advies vroeg aan de gemeente over potentieel te benoemen leden. Dit gebeurde in verband met de continuïteit van de werkzaamheden van het platform. Zo vergaderde het cliëntenplatform altijd overdag. Het was niet aan te bevelen iemand in het platform te benoemen die in een "zwaar" reïntegratietraject zat met sollicitatie- en werkverplichtingen en wellicht op korte termijn geen cliënt met een bijstandsuitkering meer zou zijn. Vanuit deze invalshoek adviseerde de gemeente informeel aan het cliëntenplatform over mogelijke kandidaten.

Het al dan niet verwickeld zijn in een klachtprocedure was hierbij nooit een criterium. In het geval van verzoeksters kandidatuur was dit dan ook niet - in ieder geval niet vanuit de gemeente - met de voorzitter van het platform besproken. Zoals al gesteld bleef de benoeming een verantwoordelijkheid van het platform zelf. Blijkbaar had het platform uiteindelijk gekozen voor een cliënt die was ontheven van de arbeidsplicht, aldus het college.

6. Op 2 maart 2005 liet de voorzitter verzoekster weten dat zij welkom was in het platform, maar dat zij nog toestemming moest hebben van haar klantenmanager om in het platform zitting te kunnen nemen. Dit viel onder vrijwilligerswerk.

7. Verzoekster kon zich niet vinden in de reactie van de gemeente op haar klaagschrift, zodat zij zich op 7 maart 2005 tot de Nationale ombudsman wendde met het verzoek een onderzoek in te stellen. In haar verzoekschrift voerde verzoekster aan dat zij nog nooit eerder had gehoord dat zij in een zwaar reïntegratietraject zou zitten. Ze was 53 jaar en bijna twee jaar werkloos. Zij werd bijna nooit uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek en volgde geen opleiding. Wel moest ze elke twee weken bij het reïntegratiebureau langs komen om haar sollicitatieresultaten te bespreken.

8. Op 15 maart 2005 verklaarde verzoekster tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman telefonisch onder meer dat het reïntegratiebureau geen bezwaar had gehad tegen het feit dat zij zitting wenste te nemen in het platform. Het bureau had haar juist aangemoedigd om vrijwilligerswerk te gaan doen.

9. Op 27 mei 2005 legde de Nationale ombudsman het college de klacht voor en stelde daarbij een aantal nadere vragen onder meer over de reïntegratieactiviteiten van verzoekster.

10. In reactie hierop deelde het college de Nationale ombudsman bij brief van 15 juni 2005 mee dat de benoeming van leden de verantwoordelijkheid van het cliëntenplatform zelf was. In verband met de continuïteit van de werkzaamheden van het platform kwam het voor dat de voorzitter van het platform informeel advies vroeg aan de gemeente over potentieel te benoemen leden. Dat de gemeente had geadviseerd verzoekster te weren uit het platform, ontkende het college ten stelligste.

Bij een reïntegratietraject kon men in algemene zin denken aan de volgende activiteiten:

begeleidingsgesprekken;

oriëntatie op beroepsmogelijkheden;

het zoeken van een stageplaats;

het volgen van een stage;

aanbodgerichte bemiddeling en begeleiding;

plaatsing;

"work first" trajecten.

Doel van deze activiteiten was de betrokkene zo spoedig mogelijk te laten instromen naar betaald werk.

Verzoekster was ingevolge de Regeling structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI) ingedeeld in fase 2. Dit betekende dat zij na een kort arbeidsinpassingstraject bemiddelbaar was geweest. De inschrijving op dat moment bij het Centrum voor werk en inkomen (CWI) had gedateerd van 18 april 2005, maar ook voordien was verzoekster ingeschreven geweest onder fase 2. Verzoekster was beschikbaar geweest voor 36 uur per week.

Verder was verzoekster op grond van het lokale gemeentelijke beleid ingedeeld in doelgroep 2. Dit betrof cliënten in fase 2 en bovenkant fase 3 die niet langdurig aangewezen hoeven te zijn op een uitkering. Het waren personen met - op korte termijn (binnen een jaar) - een reëel perspectief op regulier werk. Met het extra beschikbare instrumentarium moesten zij ook in een verslechterde conjunctuur kunnen uitstromen. In een positieve conjunctuur zou dit nagenoeg op eigen kracht mogelijk zijn.

Het platform vergaderde in beginsel overdag in verband met de aanwezigheid van medewerkers van de gemeente. Een enkele keer was naar de avond uitgeweken.

De continuïteit was een punt van aandacht van het cliëntenplatform. In het verleden was het namelijk meermalen voorgekomen dat leden al na korte tijd het platform moesten verlaten in verband met werkaanvaarding. Het college nam aan dat dit een reden voor het platform was geweest om iemand te benoemen die was ontheven van de arbeidsplicht. Dit diende de Nationale ombudsman echter te verifiëren bij het platform zelf. Dat verzoekster ook na de benoeming van betrokkene nog welkom was, zou kunnen kloppen. Er waren meerdere vacatures.

Het reïntegratiebureau was ingehuurd om verzoekster zo spoedig mogelijk door te geleiden naar betaald werk. Het doen van vrijwilligerswerk kon gunstig zijn voor de kansen op betaald werk. De gemeente had zich niet uitgesproken over de vraag of verzoekster al dan niet zitting mocht nemen in het cliëntenplatform wegens haar reïntegratieverplichtingen. Wel was het zo dat zij op grond van de Wwb toestemming diende te vragen voor het verrichten van vrijwilligerswerk, aangezien dit van invloed kon zijn op haar beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt. Toestemming werd alleen gegeven voor zover het vrijwilligerswerk naar het oordeel van het college de uitstroom naar betaald werk niet belemmerde.

Gelet op bovenstaande zag het college geen aanleiding voor herziening van het advies. Verzoekster had zich inmiddels teruggetrokken als kandidaat voor het cliëntenplatform. Tot slot deelde het college mede dat de adviesvraag van het cliëntenplatform en het antwoord van de gemeente daarop niet konden worden toegezonden, omdat hieromtrent niets op schrift was gezet.

11. Nadat deze brief voor commentaar aan verzoekster was voorgelegd, liet zij de Nationale ombudsman op 18 juli 2005 onder meer het volgende weten. De gemeente stelde in algemene zin welke activiteiten een reïntegratietraject kan inhouden. Wat het voor haar in de praktijk inhield, was slechts een tweewekelijks gesprek van circa een half uur met het reïntegratiebureau. Een stageplaats was al net zo moeilijk te vinden als werk op zich. Het volgen van een stage, de aangeboden bemiddeling en begeleiding waren dan ook niet aan de orde. Wat work-first trajecten konden inhouden, wist verzoekster niet.

Haar inschrijving bij het CWI dateerde van 24 april 2003 en was vanaf die datum elk halfjaar verlengd. De indeling in fase 2 kwam overeen met hoe dat op haar registratie bij het CWI vermeld stond. De toevoeging "bovenkant fase 3", met de daaraan gekoppelde omschrijving zou volgens het CWI worden bepaald door de gemeente in overleg met haar, maar die was haar geheel onbekend. Die fase-indeling kwam ook niet overeen met de realiteit; ook niet ten tijde van de onderhandelingen over haar kandidatuur bij het platform. Inmiddels was zij twee jaar werkloos, waaraan de eveneens inmiddels verstreken één jaar begeleiding door middel van een zwaar reïntegratietraject ook geen einde had kunnen maken, terwijl zij niets vernomen had over een beëindiging van de indeling in bovenkant fase 3.

Ten aanzien van het punt van de continuïteit bij het platform was de gemeente volgens verzoekster niet consequent geweest, omdat op 22 maart 2005 reeds bekend was dat één van de andere twee kandidaten zeer spoedig verwachtte een arbeidscontract te krijgen en dit geen belemmering was geweest om haar tot het platform te laten toetreden. Dat er meer vacatures zouden zijn, was haar niet bekend. Die stonden ook nergens vermeld.

Het was zeer overdreven van de gemeente om de hoeveelheid werk bij het platform zo in te schatten dat het de uitstroom naar betaald werk zou belemmeren. Het platform dient minimaal vier keer per jaar te vergaderen (al dan niet overdag) en het werk zou verder leeswerk inhouden dat volgens de inschatting van de voorzitter hooguit zou bestaan uit zo'n dertig uur per jaar. Op die manier zou het voor haar in feite gewoon onmogelijk zijn om welk vrijwilligerswerk dan ook te kunnen doen.

Volgens de gemeente en de notulen van het platform zou zij zich hebben teruggetrokken uit het platform, maar zo had zij zich nooit uitgelaten. Zij had wel haar bedenkingen gehad en had aangegeven dat zij eerst een ontmoeting wilde hebben met de leden van het platform. De afgelopen week had zij hierover een gesprek gehad met de voorzitter, maar hij bleef erbij dat zij dit telefonisch tegen hem had gezegd.

12. Op 30 september 2005 liet verzoekster de Nationale ombudsman onder meer weten dat zij op 28 september 2005 een gesprek had gehad met de selectiecommissie van het cliëntenplatform en dat het platform geen gebruik zou maken van haar diensten, omdat zij niet paste in het team.

13. Daarnaast gevraagd verklaarde de voorzitter van het cliëntenplatform op 4 november 2005 in een telefoongesprek met een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman onder meer dat hij in een gesprek met een medewerkster van de gemeente had gevraagd wat de gemeente ervan zou vinden als verzoekster zitting nam in het platform. Het platform deed dit, omdat men meer wilde weten over de achtergronden en inzetbaarheid van de kandidaten. Het leek de gemeente geen goed plan verzoekster zitting te laten nemen in het platform wegens het reïntegratietraject waarin zij zat. De gemeente zag liever dat het platform kandidaten wierf uit de groep personen die waren vrijgesteld van werk. Tijdens een gesprek met voornoemde medewerkster op 28 februari 2005 bleek dat de gemeente haar standpunt had herzien en dat zij zich niet meer zou bemoeien met de keuze van de kandidaten. Een en ander kwam doordat de gemeente Abcoude, wiens bijstandsgerechtigden ook deel uitmaken van het platform van mening was dat een gemeente zich diende te onthouden van bemoeienis. De voorzitter kwam toen ook tot het inzicht dat dat zo hoorde en zou de gemeente niet meer om advies vragen. Het platform keek niet meer naar de fase-indeling van de kandidaten. Het hoorde erbij dat personen in het platform zitting namen, die mogelijk kort daarna niet meer bijstandsgerechtigd zouden zijn.

14. In reactie op de verklaring van de voorzitter van het cliëntenplatform liet het college bij brief van 28 november 2005 de Nationale ombudsman onder meer het volgende weten. Het college handhaafde zijn stelling dat de gemeente zich nooit had bemoeid met de keuze van kandidaat-leden of de benoeming van leden van het cliëntenplatform. De gemeente gaf slechts advies met het oog op de continuïteit van het platform. Dit gebeurde nooit op eigen initiatief, maar altijd op verzoek van het platform zelf. Er werd niet gesproken over de achtergronden van kandidaat-leden. Dat was immers niet toegestaan in het kader van de privacy. Slechts de inzetbaarheid kwam aan de orde.

Het klopte dat de gemeente zich nu in principe onthield van advies over potentiële leden van het cliëntenplatform. De reden hiervoor was dat de gemeente niet opnieuw in een discussie verzeild wilde raken met een kandidaat-lid. Het standpunt van de gemeente Abcoude stond hier buiten. Het college benadrukte nogmaals dat de advisering in het verleden altijd geschiedde op verzoek van het platform.

15. In reactie op de verklaring van de voorzitter van het cliëntenplatform berichtte verzoekster de Nationale ombudsman op 17 januari 2006 onder meer als volgt. Toen de voorzitter haar op 24 januari 2005 belde in verband met zijn e-mailbericht dat de gemeente een rol had gespeeld in de keuze van kandidaten, was hij het volledig met verzoekster eens geweest dat de gemeente zich daarmee niet had mogen bemoeien. De gemeente

had volgens hem toen echter niet als reden gegeven dat verzoekster in een reïntegratietraject zat, maar in een klachtprocedure met de gemeente. Later was dit door de voorzitter ontkend.

16. Daarnaast gevraagd liet de gemeente bij e-mailbericht van 8 mei 2006 de Nationale ombudsman weten dat met de brief van het college van 23 februari 2005 was bedoeld dat het college de leden van het platform benoemde, maar dat de selectie van de nieuwe leden gebeurde door het platform zelf.

Beoordeling

17. Het verbod van vooringenomenheid houdt in dat bestuursorganen zich actief opstellen om iedere vorm van een vooropgezette mening of de schijn van partijdigheid te vermijden.

18. Het cliëntenplatform fungeert als belangenbehartigingsorganisatie voor uitkeringsgerechtigden, en geeft in die hoedanigheid onder meer gevraagd en ongevraagd adviezen aan het college en de raad, waarvan niet zonder nadere motivering kan worden afgeweken (zie Achtergrond). Om zijn rol van belangenbehartigingsorganisatie in dat kader goed te kunnen vervullen, moet het platform zich onafhankelijk van het college en de raad kunnen opstellen. Anderzijds moeten college en raad die onafhankelijke positie ook respecteren.

19. De leden van het platform worden benoemd door het college, op voordracht van een selectiecommissie uit het platform. De bevoegdheid de leden te benoemen brengt mee dat in bijzondere omstandigheden kan worden afgeweken van de voordracht, bijvoorbeeld in geval met nieuwe benoemingen de continuïteit van het functioneren van het platform in het geding zou zijn. De benoeming van de leden moet echter nauwkeurig worden onderscheiden van de voordrachtsprocedure. Overleg over de voordracht tussen het platform en het college kan de schijn wekken dat de besluitvorming door het college over de benoeming onvoldoende transparant verloopt, en dat de voordracht door de selectiecommissie van het platform niet vrijelijk plaatsvindt. Om de onafhankelijke positie van het platform te respecteren, dient het college zich derhalve te onthouden van bemoeienis met de voordrachtsprocedure. Het college had niet moeten adviseren met betrekking tot verzoeksters beschikbaarheid voor het platform, ook al was daar om verzocht door het platform zelf. Door dat toch te doen heeft het college het verbod van vooringenomenheid onvoldoende in het oog gehouden.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de gemeente De Ronde Venen is gegrond, wegens schending van het verbod van vooringenomenheid.

De Nationale ombudsman heeft er met instemming kennis van genomen dat de gemeente zich nu in beginsel onthoudt van advies aan het cliëntenplatform over kandidaat-leden.

Onderzoek

Op 8 maart 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw R. te Mijdrecht, met een klacht over een gedraging van de gemeente De Ronde Venen te Mijdrecht.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van het college van burgemeester en wethouders van De Ronde Venen, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd het college verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd het college een aantal specifieke vragen gesteld. Vervolgens werd verzoekster in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren. Bij de voorzitter van het cliëntenplatform De Ronde Venen werd informatie ingewonnen, waarop verzoekster en de gemeente hebben gereageerd.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Het college deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De reactie van verzoekster gaf geen aanleiding het verslag aan te vullen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Klaagschrift van verzoekster aan de gemeente van 21 december 2004 en een aanvulling daarop van 24 januari 2005

Beslissing van het college van 23 februari 2005 op het klaagschrift van verzoekster

E-mailberichten van de voorzitter van het cliëntenplatform van 20 januari en 2 maart 2005

Verzoekschrift aan de Nationale ombudsman van 7 maart 2005 en een aanvulling daarop van 15 april 2005

Brief van het college aan de Nationale ombudsman van 15 juni 2005

Reactie van verzoekster op het standpunt van het college van 18 juli 2005

E-mailbericht van verzoekster van 30 september 2005

Telefonische verklaring van de voorzitter van het cliëntenplatform van 4 november 2005

Fax van de gemeente van 28 november 2005

E-mailbericht van verzoekster van 17 januari 2006

E-mailbericht van de gemeente van 8 mei 2006

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Verordening Cliëntenparticipatie Wwb van de gemeente De Ronde Venen (vastgesteld door de raad van De Ronde Venen op 25 november 2004)

Artikel 3

“1. Het cliëntenplatform bespreekt beleidsvoorstellen van het college (en; N.o.) de raad die specifiek gericht zijn op het beleidsterrein van sociale zaken en de minima.

Het cliëntenplatform De Ronde Venen fungeert als belangenbehartiger in de gemeente de Ronde Venen en de gemeente Abcoude voor de uitkeringgerechtigden en de minima.

2. In het geval dat het college of de raad afwijkt van een schriftelijk advies van het cliëntenplatform, wordt - binnen twee weken na de besluitvorming - van het college of de raad, schriftelijk aan het cliëntenplatform bericht op welke gronden van het advies van het cliëntenplatform is afgeweken.

3. Het cliëntenplatform kan gevraagd en ongevraagd schriftelijk adviezen geven aan het college en de raad.”

Artikel 5, eerste lid

“De leden van het cliëntenplatform worden benoemd door het college, op voordracht van een selectiecommissie samengesteld uit leden van het cliëntenplatform.”